

איגרת מהרא"ה קוק לאנשי יפו

לקראת עליית הרב לארץ ישראל וכוונתו כרבה של יפו

עליית
הראי"ה
לא"י

בכ"ח אייר תרס"ד

איגרת זו שכנה בארכיונו של הרב רפאל הכהן קוק זצ"ל, שהיה בן אחיו של הראי"ה קוק זצ"ל, ושימש כרבה של טבריה. הוא קיבל את האיגרת, יחד עם אגרות נוספות, ממרן הרב קוק לצורך עריכה ופרסום. לימים, הארכיון הועבר לבנו, הרב שמחה הכהן קוק, רבה של רחובות.

הרב יהושע וייסינגר חשף האיגרת שלפנינו ופרסמה ב'אסיף' - שנתון אגוד ישיבות ההסדר שבט תשע"ו, ותמציתה פורסמה גם בעתון 'מקור ראשון' מיום י"ב אדר תשע"ז.

הראי"ה כתב את האיגרת עוד בהיותו רבה של בויסק, כתשובה למנהלי עדת ישראל ביפו, על הצעתם אליו לעלות לארץ ישראל ולכהן בה כרבה של יפו והמושבות. חליפת האיגרות היתה מורכבת ונמשכה כשנתיים, משנת תרס"ב ועד כ"ח באייר תרס"ד, עם עלייתו של הרב ובני ביתו לארץ ישראל.

הרציה זצ"ל, בנו של מרן הראי"ה, שערך את ספרי אגרות הראי"ה, היה מודע לקיומן של אגרות נוספות שלא עלה בידו להשיגן, ועל כך הוא מעיד בהקדמתו לספרי אגרות הראי"ה חלק א'. ואכן 'לכל זמן ועת לכל חפץ' - בסופו של דבר האיגרת נחשפה והתה לפרסום.

אברהם יצחק בהרש"ז הכהן קוק

חונה פה בוסק

ב"ה

ברכת ד' וכ"ט ושל' רב לכבוד הרבנים

המפוארים ונכבדים נדיבי עם אלוקי אברהם מנהלי עיה"ק יפו תובב"א,

אחדשה"ט באה"ר,

בתשובה פרטית על יקרת מכתבם הנני בזה בריש מלין בתודה רבה לכבוד הדרתם על הכבוד הגדול והחבה היתירה שהראו לי בבחירתם בי הצעיר לשום את רבנות עיה"ק ת"ו עלי, אמנם כשאני לעצמי הנני מוצא עצמי מחוייב לקבל הדבר פשוט מפני מצות ישיבת ארץ ישראל, ואהבת כבוד קדושת מר חמי גאון ישראל האדר"ת שליט"א, שלהיות בקרבתו היא שוה לי כמה ככרין דנרד.

אבל בכל זאת לא אוכל להעלים את האמת מכבודם שמה שנוגע למעלתם, הנני תמה מאד מה ראו לבחור בי הצעיר והפעוט שבאמת אני יודע שאין בי שום יתרון בענין רבנות כלל. בקיאותי בגמרא ופוסקים דלה מאד מאד כעוונותינו הרבים מעט הוא, מה שלמדתי ואותו המקצת שלמדתי למדתי רק בריהטא ולא בעומק העיון כדבעי. נוסף לזה הנני בעוה"ר כאצבע בבירא לשכחה ואני צריך לעיין הרבה פעמים גם לצורך הוראות של דברים פשוטים, ומכ"כ דיני ממונות שבמדינתנו ביחוד בפלך קורלאנד בעוה"ר אינם באים כל עיקר כמעט לפני דיני ישראל, וכבר כתב הרמב"ם בתשובה שמניעת דיני ישראל מצד המלכות מביאה למיעוט השימוש והבקיאיות, ואני יודע בעצמי שהנני מלא בושח וכלימה לעמוד במקום גדולים, והנני מודיע למעלתכם דברים הללו בלא שום הפרזה כ"א האמת לאמתה כמו שהוא בנקודת לבבי, ע"כ אם בכל זאת הנכם מסכימים לבחירתי איני יכול למנע את עצמי ממצוות ישיבת אה"ק החמורה וחיביבה.

ואקוה לעבוד את עבודת הקודש כפי האפשרי בכוחותי המועטים לטובת העדה הק' בעוהשי"ת כמנהגי עד כה בעיירות ששמשתי בהם רבנות ב"ה. גם זאת הנני מחוייב להודיע להדרתם שהנני בעוה"ר חלוש המזג וא"א לעבוד עבודה מרובה ומטרדת, כ"א בהפסקה והרוחת מנוחה להחליף כח בעז"ה ותל"ת פה"ק הנם חסידים הרבה על בריאותי ואינם מטרידים אותי יותר מדי, אבל לעומת זה ת"ל דברי נשמעים אצלם ומיעוט העבודה בכמותה

היא עולה ג"כ יפה לפי הערך ב"ה באיכותה מפני שהם מציינים לי ב"ה ועוזרים אחרי כראוי לעם קדוש חובבי תוה"ק והוגיה.

גם זאת הנני מודיע להדרתם שעיקר עבודתי העיונית אינה פלפולי הלכות כנהוג אצל רבנים מסוימים. אף שעסקתי בזה מעט בימי נעורי, אבל באלו השנים עיקר מה שאני מבקש לעיין הוא בענינים אגדיים בתיומן האמונות והדעות לעצמי ולזולתי, וע"פ זה אני מדרין ג"כ את בני עדתי, ומה שנוגע לדינא, אבל דברי פלפול וחילוקים הנני משתמש בהם מעט מאוד.

והנה אם יהיו כבודם הרם עומדים בהסכמתם לבחירתי, שאולי מעיקרה היתה ע"פ האומדנא והשמועה כפרסם אע"פ שאין בו ריומונים והוא דקרו לי 'פרדיסא, אזי מצדי הנני בע"ה נכון לזה.

ואיני מוצא ג"כ צורך לדבר אודות הדברים החומריים שבמכשירי הרבנות שכל עיקרם עליהם אנו בושים כי אקוה לשמו ית' כאשר עד כה לא עזבני, ובכל מקום שהייתי השפיע עלי פרנסתי באהבה וכבוד כן לא יעזבני ג"כ בהיותי בעדתם הק' המשין עלי חוט של חסד בעזרתו ית'. והנה אם יהי אפשרות לכבודם לשלח לי עוד שני מאות רוכס"ף יהי לי לתועלת גדול שלא אחי צריך טרדות כ"כ, ואופני הני...און נדבר א"ה כשיזכנו השי"ת להתראות פא"פ בלבבות שמחות בחסד ד' גומר עלינו.

גם זה עלי להתנות שלדון דין תורה איני מקבל עלי כ"א בצירוף בית דין כדעת הש"ך דאפילו בקבלוהו שייך אזהרה דא"ת דן יחיד, ומה שיוזמן לדין ביחידות א"ה יהי הכל ע"ד פשר או לכה"פ בין לדין בין לטעות.

גם זאת אבקש מאד מהדרת כבודם שבכוואי בעוהשי"ת לא יעשו לדבר פומבי של כבוד רב לי מאד כבוד והדר יותר ויותר ממדתי כשאזכה בחסדי השי"ת להסתופף בחצרות ד' באה"ק שהיא חמדת כל ישראל ומה לי ליותרת של כבוד המדומה הכוב.

וע"ד חתן הרב הצדיק רנ"ה זצ"ל הרה"ג ר' יוסף הלוי הד"ץ שי' אבקש מאד לפייסו באופן שלא יהי עליו שום תרעומת עלי, שהרי אני יושב ב"ה פה בתוך עמי אחי ומרחמי באהבה רבה וכבוד גדול תל"י ובודאי איני זקוק חלילה להכנס בשום צד של הטלת תרעומת עלי מזולתי כ"א יהי הכל בכבוד ורב שלו והשי"ת ישפת לכולנו עתרת שלו

ויזכנו לראות בשוב ד' שבות עמו, וגאולים יעלו לציון ברינה ושמחת עולם על ראשם, כעתירת אוהב"א (ואוהבכם הנאמן) דושה"ט, באה"ר אברהם יצחק הכהן קוק אב"ד פ"ק יצ"ו המצפה לשרת פניהם בקודש בעיה"ק תובב"א.

מגד ירחים
עלון חודשי בתחילת חת"ת ה"ח חת"ת לויאה יחי'
רח' הרב קוק 9 ת.ר. 4275, ירושלים 91062
טל: 02-6232560, 02-6242908
betharav@zahav.net.il www.moreshet.co.il/beit-harav
ניתן לקרוא את העלון 'מגד ירחים' גם באתר: www.yeshiva.org.il
עריכת: שושנה רייך
פיצוץ ברמי: ש. יוסטמן